

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 โครงสร้างของวัสดุนาโน	6
2.2 สารกึ่งตัวนำ	8
2.3 ทินไดออกไซด์ (Tin dioxide; SnO ₂)	17
2.4 เทคนิคการให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้า	20
2.5 เฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส (Flame Spray Pyrolysis: FSP)	21
2.6 การเคลือบแบบหมุนเหวี่ยงกระจาย	24
2.7 แก๊สเซนเซอร์	27
2.8 คุณสมบัติของแก๊สเซนเซอร์	41

2.9 การพัฒนาเซนเซอร์ในทางอุตสาหกรรม	47
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.11 หลักการและเครื่องมือวิเคราะห์ชนิดต่างๆ	65
บทที่ 3 วิธีการทดลอง	
3.1 การศึกษากระบวนการการสังเคราะห์เส้นใยนาโนทินไดออกไซด์ โดยวิธีตกตะกอนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง	89
3.2 การศึกษากระบวนการการสังเคราะห์อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ โดยวิธีเฟลมสเปร์ย์ไพโรลิซิสเพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบ ผลการตอบสนองต่อแก๊ส	93
3.3 การศึกษาลักษณะเฉพาะของเส้นใยนาโนทินไดออกไซด์	98
3.4 ทำการเตรียมตัวอย่างเซ็นเซอร์โดยใช้วิธีสปิน โคตติง (spin coating)	105
3.5 การประยุกต์สร้างเป็นอุปกรณ์ตรวจวัดก๊าซ	109
3.6 การศึกษาสัญญาณวิทยาของเซนเซอร์หลังการทดสอบ	113
บทที่ 4 ผลการทดลอง	
4.1 ผลการเตรียมทินไดออกไซด์โดยวิธีต่างๆ	115
4.2 ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติของทินไดออกไซด์	117
4.3 สมบัติการตอบสนองต่อแก๊สสถานะแวดล้อมของเซนเซอร์	138
4.4 สัญญาณวิทยาของเซนเซอร์ภายหลังการทดสอบ	154
บทที่ 5 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการทดลอง	160
5.2 ข้อเสนอแนะ	166

เอกสารอ้างอิง	167
ภาคผนวก	173
ภาคผนวก ก	174
ภาคผนวก ข	175
ภาคผนวก ค	178
ภาคผนวก ง	179
ภาคผนวก จ	182
ภาคผนวก ฉ	185
ประวัติผู้เขียน	188

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
2.1	เปรียบเทียบคุณสมบัติของอิเล็กตรอน โปรตอน และ นิวตรอน	8
2.2	ประเภทต่าง ๆ ของโครงสร้างสามัญของสารประกอบไอออนิก	19
2.3	ประเภทและหลักการวัดแก๊ส รวมถึงวัสดุที่ใช้ทำ	29
2.4	การเปรียบเทียบลักษณะสมบัติของแก๊สเซนเซอร์แต่ละชนิด	37
3.1	แสดงถึงการเตรียมสารละลายตั้งต้นและผลการสังเกตลักษณะของเปลวไฟ	98
4.1	แสดงเงื่อนไขที่เหมาะสมที่สุดในการเตรียมเส้นใยนาโนทิวไดออกไซด์	115
4.2	แสดงค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของทิวไดออกไซด์ทั้ง 3 ชนิด ด้วยเครื่องสเปกโตรสโคปีของอิเล็กตรอนที่ถูกปลดปล่อยด้วยรังสีเอกซ์	133

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1 ลำดับขนาดโครงสร้างของวัสดุนาโนที่มีรูปร่างแบบสี่เหลี่ยมมุมฉาก (rectangular)	6
2.2 ลำดับขนาดโครงสร้างของวัสดุนาโนที่มีรูปร่างแบบโค้งมน (curvilinear)	6
2.3 การเปรียบเทียบพื้นที่ผิวของสี่เหลี่ยมลูกบาศก์กับเส้นใยนาโนเมื่อปริมาตรเท่ากัน	7
2.4 จำนวนอิเล็กตรอนในแต่ละชั้น	9
2.5 ผลึกของสารกึ่งตัวนำประเภทเอ็น (n-type semiconductor)	12
2.6 ผลึกของสารกึ่งตัวนำประเภทพี (p-type semiconductor)	12
2.7 การไหลของกระแสไฟฟ้าในสารกึ่งตัวนำประเภทพี (p-type semiconductor)	13
2.8 พาหะข้างน้อยและพาหะข้างมากในสารกึ่งตัวนำชนิดเอ็น และ พี	13
2.9 (a)ระดับพลังงานในอะตอมโซเดียม(Na), (b) การจัดเรียงตัวของอิเล็กตรอนในอะตอม	14
2.10 (a)อิเล็กตรอนวงนอกที่ไม่อยู่กับที่,(b)แถบพลังงานอิเล็กตรอนวงนอกในโลหะโซเดียม	14
2.11 แถบพลังงานของ ฉนวน สารกึ่งตัวนำ และตัวนำ	15
2.12 แถบพลังงานของซิลิกอนบริสุทธิ์	15
2.13 แถบพลังงานของ เยอรมันเนียมบริสุทธิ์	16
2.14 แถบพลังงานของสารกึ่งตัวนำ เทียบกับเพชร ซึ่งเป็นฉนวน	16
2.15 อุปกรณ์การตรวจจับแก๊สที่พบในอุตสาหกรรมระดับโลก	18
2.16 โครงสร้างในหน่วยเซลล์ และ supercell ของ Rutile SnO ₂	19
2.17 แผนภาพแสดงส่วนประกอบของอุปกรณ์ในเทคนิคการให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้า	20

2.18	กระบวนการการก่อตัวของอนุภาคในขั้นตอนต่าง ๆ จากสถานะแก๊ส ไปเป็นผงอนุภาคละเอียดโดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส	23
2.19	กระบวนการการก่อตัวของอนุภาคในขั้นตอนต่าง ๆ จากลักษณะ ละอองฝอยไปเป็นผงอนุภาคละเอียดโดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส	23
2.20	แสดงการหยดสารละลายลงบนแผ่นรองรับในการทำฟิล์มบาง	24
2.21	ทิศทางการแผ่ของหยดของเหลวเมื่อหยดลงบนซับสเตรต	25
2.22	แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความหนาของฟิล์มกับความเร็วในการหมุน	26
2.23	แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความหนาของฟิล์มกับเวลาที่ใช้ในการหมุน	26
2.24	แสดงการให้ความร้อนในขณะทำการเคลือบแบบหมุนเหวี่ยงกระจาย	27
2.25	ส่วนประกอบหลักของแก๊สเซนเซอร์	29
2.26	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบสารกึ่งตัวนำ	31
2.27	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบเผาไหม้ผ่านสารเร่งปฏิกิริยา	31
2.28	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบโพเทนทิโอสเตดิกและแบบเซลล์กัลวานิก	32
2.29	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบอิเล็กทรอนิกส์ทรานซิสต์ของแข็ง	33
2.30	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบพีโซอิเล็กทริก	34
2.31	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบพีโซอิเล็กทริก	35
2.32	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบใช้ออนิเล็กโทรดที่มีเมมเบรน	35
2.33	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบใช้พอลิเมอร์	36
2.34	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบใช้แสง	36
2.35	โครงสร้างของแก๊สเซนเซอร์แบบไพโรอิเล็กทริก	37
2.36	ลักษณะของกำแพงสักร์บริเวณ grain boundary และพื้นผิว	39
2.37	แสดงความแตกต่างของกราฟความไวในการตอบสนอง (S)	43

2.38	แสดงการหาสภาพความไวในการตอบสนอง (S) และเวลาการตอบสนอง (t_{res})	44
2.39	การหาเวลาการตอบสนอง และ เวลาการคืนกลับสู่สภาพเดิม	46
2.40	ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสภาพด้านทานที่เกิดการทดสอบของแก๊สหลายชนิด	46
2.41	เครื่องตรวจวัดแก๊สที่มีขายในเชิงพาณิชย์	47
2.42	แผนภูมิแสดงส่วนของ SnO_2 พอร์ที่มีขั้วไฟฟ้าพอร์	48
2.43	เครื่องตรวจวัดแก๊สประเภทออกไซด์ที่มีการผลิตทางการค้า	49
2.44	เครื่องตรวจวัดแก๊ส CO	50
2.45	ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน (TEM)	51
2.46	ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่านของผงนาโนทินไดออกไซด์	52
2.47	ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนโดยใช้กระบวนการขงคลื่นไมโครเวฟ	52
2.48	ภาพอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่ถูกเผาที่อุณหภูมิสูง	53
2.49	ลักษณะความหนาของฟิล์มบางนาโนทินไดออกไซด์	54
2.50	ภาพถ่ายทินไดออกไซด์จากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน (TEM)	55
2.51	ภาพถ่าย FESEM ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์	56
2.52	ภาพถ่าย FESEM ของรูปทรงแบบ nanowire โดยใช้แบบพิมพ์ชนิด AAO	56
2.53	ภาพถ่าย FESEM ของรูปทรงแบบ nanowire โดยใช้แบบพิมพ์ชนิด AAO ปราศจากการเชื่อมประสานโดยอนุภาคทองเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา	57
2.54	ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM) ของสารตัวอย่าง (a) ที่ความเข้มข้นก่อนทำการผสมระหว่าง SnCl_4 กับ ยูเรีย	58
2.55	ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM) ของฟิล์มทิน	59
2.56	ภาพถ่าย TEM ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่ถูกเตรียมที่อัตราส่วนระหว่างน้ำกับ เอทานอลต่างกัน	60

2.57	ภาพถ่าย SEM ของผงหิน ที่ทำการบดเป็นเวลาที่แตกต่างกัน	61
2.58	ภาพถ่าย SEM ที่แสดงโครงสร้างเป็นรูปทรงดอกไม้ที่ประกอบไปด้วยโครงสร้างที่เป็นลักษณะท่อระดับไมโครเมตรที่เตรียมได้ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส	62
2.59	แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ผิวของทองแดงบริสุทธิ์ตำแหน่งพีค(Peak) ต่างๆ	66
2.60	แสดงรูปแบบการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์ เมื่อตกกระทบระนาบผลึก	67
2.61	แสดงส่วนประกอบภายในของกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด	70
2.62	กล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม	73
2.63	แสดงการเปลี่ยนแปลงระดับของพลังงาน	74
2.64	ภาพตัวอย่างของการสั่นแบบ symmetric vibration เป็น Raman active	75
2.65	ตัวอย่างกราฟแสดงผลโดยเส้นสเปกตรัมรามานของสารต่าง ๆ	77
2.66	ตัวอย่างกราฟที่ได้จากการคำนวณโดยใช้สมการของบรูว์นัวร์ เอ็มเมทท์ และเทลเลอร์	79
2.67	หลักการการทำงานของเครื่องวัดพื้นที่ผิวรุ่น FlowSorb II 2300	80
2.68	แสดงทิศทางของแสงที่ทะลุผ่านสาร	82
2.69	แสดง Electromagnetic spectrum	85
2.70	แสดง Block Diagram of a Spectrophotometer	85
3.1	ไดอะแกรมขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	89
3.2	แท่งสารที่ได้หลังจากการอัดขึ้นรูป	90
3.3	ผลิตภัณฑ์เกิดการบวมขณะการเผาและเริ่มเกิดเส้นใยฟู	92
3.4	ผลิตภัณฑ์ที่ได้หลังจากการเผา	92
3.5	สารละลายตั้งต้นชนิด Tin (II) 2-ethylethanoate ละลายในตัวทำละลาย Xylene ในขวดที่ใช้เตรียมสารละลายตั้งต้น	94

3.6	แผนภาพแสดงถึงกระบวนการสังเคราะห์อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ โดยวิธีเฟลมสเปร์ย์ไพโรลิซิส	97
3.7	แสดงเครื่องทดสอบการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์	99
3.8	แสดงกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด	100
3.9	แสดงเครื่องทดสอบ XPS	100
3.10	กล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม	101
3.11	เครื่อง UV-Visible Spectrophotometer VARIAN รุ่น Cary 50 Conc	102
3.12	แสดงรูปแบบชั้นการเคลือบของแผ่นรองรับ	105
3.13	ตัวอย่างลวดลายมาร์กสำหรับใช้สร้างหัววัดก๊าซ (gas sensor)	106
3.14	แสดงรูปแผนผังอุปกรณ์การชุบเคลือบทางไฟฟ้า	108
3.15	แผนภาพไดอะแกรมขั้นตอนการสร้างมาร์ก เพื่อประดิษฐ์หัววัดก๊าซ	108
3.16	(ก) เครื่องสเป็คเตอรिंग (ข) แผ่นรองรับ (substrate) หลังการสเป็คเตอรึงด้วยทอง	109
3.17	แสดงแผนผังการทำงานของระบบทดสอบแก๊ส	110
3.18	แสดงเครื่องทดสอบก๊าซ	110
3.19	(a) แสดงรูปถังแก๊สที่ใช้ทดสอบเซนเซอร์ (b) ฐานวางเซนเซอร์ที่ใช้ในการทดสอบ	111
3.20	แสดงรูปแบบของโปรแกรม Lab View 8.5	113
4.1	ขั้นตอนการก่อตัวของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์บริสุทธิ์ และ ลักษณะของเปลวไฟที่เกิดการพ่นสารละลายตั้งต้น Tin (II) ethylhexanoate ละลายในตัวทำละลายไซลีน (xylene)	117
4.2	กราฟการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์จากการสังเคราะห์เส้นใยนาโนทินไดออกไซด์	118
4.3	กราฟผลการวิเคราะห์จากเครื่องรามาน	119

4.4 กราฟผลการทดลองที่ได้จากการคำนวณ โดยใช้สมการ BET ของอนุภาคนาโน ทินไดออกไซด์พบว่าที่สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส	120
4.5 กราฟการวัดปริมาณการดูดซับและคายแก๊สในโตรเจนโดยวิธีการบีอีที(BET) ของเส้นใยนาโนทินไดออกไซด์ที่สังเคราะห์ได้โดยการตกตะกอนแบบให้ ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง	121
4.6 กราฟการวัดปริมาณการดูดซับและคายแก๊สในโตรเจนโดยวิธีการบีอีที(BET) ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท Aldrich หมายเลข 549657	122
4.7 แสดงภาพรูปร่างและองค์ประกอบธาตุของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ พบว่าที่สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส โดยศึกษาจากกล้องSEM และ EDS	123
4.8 แสดงภาพรูปร่างและองค์ประกอบธาตุของเส้นใยนาโนทินไดออกไซด์ ที่สังเคราะห์โดยการตกตะกอนแบบให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง โดยศึกษาจากกล้องSEM และ EDS	124
4.9 แสดงภาพรูปร่างและองค์ประกอบธาตุของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท Aldrich หมายเลข 549657 โดยศึกษาจาก กล้อง SEM และ EDS	125
4.10 ภาพการศึกษาสัณฐานวิทยาแบบละเอียดของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่ สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส	128
4.11 ภาพการศึกษาสัณฐานวิทยาแบบละเอียดของเส้นใยนาโนทินไดออกไซด์ที่ สังเคราะห์โดยการตกตะกอนแบบให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง	128
4.12 ภาพการศึกษาสัณฐานวิทยาแบบละเอียดของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท Aldrich หมายเลข 549657	129
4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ผลึกภัณฑ์ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่ สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส ด้วยเครื่องสเปกโตรสโคปีของ อนุภาคอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกปลดปล่อยด้วยรังสีเอกซ์	130
4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ผลึกภัณฑ์ที่ได้จากการสังเคราะห์เส้นใยนาโน ทินไดออกไซด์โดยการตกตะกอนแบบให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง ด้วยเครื่องสเปกโตรสโคปีของอนุภาคอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกปลดปล่อยด้วยรังสีเอกซ์	131

- 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ผลึกภัณฑ์อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่มีการจำหน่าย
ทางการค้าของบริษัท Aldrich หมายเลข 549657 ของอนุภาคอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูก
ปลดปล่อยด้วยรังสีเอกซ์ 132
- 4.16 แสดงการวิเคราะห์พื้นผิวแบบ 3 มิติ ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ 134
ที่สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปร์ย์ไพโรลิซิสด้วยกล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม
- 4.17 แสดงขนาดและรูปร่างแบบสามมิติของเส้นใยนาโนที่สังเคราะห์ได้โดย 135
การตกสะสมแบบให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูงด้วยกล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม
- 4.18 แสดงการวิเคราะห์พื้นผิวแบบ 3 มิติ ของอนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ 135
ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท Aldrich หมายเลข 549657
ด้วยกล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม
- 4.19 แสดงสมบัติเชิงแสงของเส้นใยนาโนที่สังเคราะห์ได้โดยการตกสะสมแบบ 137
ให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง
- 4.20 (a-e) แสดงการทดสอบการเปลี่ยนแปลงความต้านทานการทดสอบของ 139
เซนเซอร์ที่อุณหภูมิ 150 ถึง 350 องศาเซลเซียส ที่ค่าความเข้มข้นของพิสัย
ในการวัดช่วง 50-2000 ppm ของแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์
- 4.21 (a-e) แสดงความสัมพันธ์ของสภาพความไวและเวลาในการตอบสนอง 140
ต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเข้มข้นในการทดสอบของ
เซนเซอร์ทินไดออกไซด์ต่อแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์
- 4.22 (a-e) แสดงการทดสอบการเปลี่ยนแปลงความต้านทานการทดสอบของ 142
เซนเซอร์ที่อุณหภูมิ 150 ถึง 350 องศาเซลเซียส ที่ค่าความเข้มข้นของพิสัย
ในการวัดช่วง 0.1-3 ppm ของแก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์
- 4.23 (a-e) แสดงความสัมพันธ์ของสภาพความไวและเวลาในการตอบสนอง 143
ต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเข้มข้นในการทดสอบของเซนเซอร์
ทินไดออกไซด์ต่อแก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์

4.24 (a-e) แสดงการทดสอบการเปลี่ยนแปลงความต้านทานการทดสอบของเซนเซอร์ ที่อุณหภูมิ 150 ถึง 350 องศาเซลเซียส ที่ค่าความเข้มข้นของฟิล์มในการวัด ช่วง 0.2-10 ppm ของแก๊สไฮโดรเจนซัลไฟด์	145
4.25 (a-e) แสดงความสัมพันธ์ของสภาพความไวและเวลาในการตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเข้มข้นในการทดสอบของเซนเซอร์ ทินไดออกไซด์ต่อแก๊สไฮโดรเจนซัลไฟด์	146
4.26 (a-e) แสดงการทดสอบการเปลี่ยนแปลงความต้านทานการทดสอบของเซนเซอร์ ที่อุณหภูมิ 150 ถึง 350 องศาเซลเซียส ที่ค่าความเข้มข้นของฟิล์มในการวัด ช่วง 0.1-3 vol% ของแก๊สไฮโดรเจน	148
4.27 (a-e) แสดงความสัมพันธ์ของสภาพความไวและเวลาในการตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเข้มข้นในการทดสอบของเซนเซอร์ ทินไดออกไซด์ต่อแก๊สไฮโดรเจน	149
4.28 (a-e) แสดงการทดสอบการเปลี่ยนแปลงความต้านทานการทดสอบของ เซนเซอร์ที่อุณหภูมิ 150 ถึง 350 องศาเซลเซียส ที่ค่าความเข้มข้นของฟิล์ม ในการวัดช่วง 50-2000 ppm ของแก๊สเอทานอล	151
4.29 (a-e) แสดงความสัมพันธ์ของสภาพความไวและเวลาในการตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเข้มข้นในการทดสอบของเซนเซอร์ ทินไดออกไซด์ต่อแก๊สเอทานอล	152
4.30 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติการตอบสนองต่อแก๊สภาวะแวดล้อม ของเซนเซอร์ทินไดออกไซด์บริสุทธิ์แต่ละประเภท	153
4.31 รูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของฟิล์มทินไดออกไซด์	155
4.32 ภาพถ่ายภาคตัดขวางของเซนเซอร์ภายหลังการทดสอบการตอบสนองของ เซนเซอร์อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปร์ย์ไฟโรลิซิส	156
4.33 ภาพถ่ายภาคตัดขวางของเซนเซอร์ภายหลังการทดสอบการตอบสนองของ เซนเซอร์เส้นใยนาโนทินไดออกไซด์ที่สังเคราะห์ได้โดยการตกตะกอนแบบ ให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง	156

- 4.34 ภาพถ่ายภาคตัดขวางของเซนเซอร์ภายหลังการทดสอบการตอบสนองของ
เซนเซอร์อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท
Aldrich หมายเลข 549657 157
- 4.35 แสดงธาตุที่เป็นองค์ประกอบของชั้นสเตรทที่ใช้ และธาตุของเซนเซอร์
อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ที่สังเคราะห์โดยวิธีเฟลมสเปรย์ไพโรลิซิส 157
- 4.36 แสดงธาตุที่เป็นองค์ประกอบของชั้นสเตรทที่ใช้ และธาตุของเซนเซอร์เส้นใย
นาโนทินไดออกไซด์โดยการตกสะสมแบบให้ความร้อนด้วยกระแสไฟฟ้าสูง 158
- 4.37 แสดงธาตุที่เป็นองค์ประกอบของชั้นสเตรทที่ใช้ และธาตุของเซนเซอร์
อนุภาคนาโนทินไดออกไซด์ ที่มีการจำหน่ายทางการค้าของบริษัท Aldrich
หมายเลข 549657 158